

A Fővárosi Ítéltábla a Birher Ügyvédi Iroda (....) által képviselt (...) felperesnek a ... (...) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2013. december 2-án kelt 2.G.41.974/2003/11. számú ítélete ellen az alperes részéről benyújtott fellebbezés folytán - nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit a perköltségre is kiterjedően megváltoztatja és a kereseti kérelmet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 3.000.000 (hárommillió) forint + ÁFA összegű első- és másodfokú együttes perköltséget, az államnak külön felhívásra 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint le nem rótt kereseti illetéket és 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint alperes az 53/2001. FVM rendelettel kihirdetett SAPARD Terv és az abban meghatározott 72/2002. FVM rendelet, valamint az Európai Unió Bizottsága hozzájárulása alapján 2004. januárjában pályázati felhívást tett közzé. Az elnyerhető, vissza nem térítendő támogatást alperes nyújtotta, annak forrása túlnyomó részt EU-s támogatás volt.

A pályázati kiírás 5.§-a tartalmazta az igényre jogosultak körét, a 6.§ pedig a támogatás igénylésének és igénybevételeinek általános és speciális feltételeit. Az általános feltételek egyike volt, hogy a támogatás igénybevétele a pályázó akkor jogosult, ha nem áll csőd-, felszámolási- vagy végelszámolási eljárás alatt, az őstermelő, egyéni vállalkozó ellen nincs végrehajtási eljárás folyamatban, amennyiben pedig a pályázó önkormányzat, ha nem áll adósságrendezési eljárás alatt. Az általános feltételek 6.§ (1) bekezdés n) pontja szerint a támogatásban részesített pályázó a támogatással megszerzett eszközt, illetve a megvalósított felújított, korszerűsített létesítményt a beruházás fizikai lezárásától számított legalább 5 évig rendeltetésének megfelelően köteles üzemeltetni.

Alperes a felperesi pályázatot befogadta, annak elfogadásáról döntött.

A felperes és alperes 2004. augusztus 25-én 52-111-00510-0403 számon a versenyképesség erősítése, 2004. szeptember 14-én 52-1145-00511-0403 számon a technikai színvonal emelése céljából támogatási szerződéseket kötöttek, melyeket 2005. november 23-án, illetve 2005. július 10-én közjegyzői okiratba foglaltak. Felperes a szerződésekben vállalta, hogy a helyrajzi számok alatt a beruházást megkezdi és legkésőbb 2005. január 31-ig befejezi, kötelezte magát arra a

szerződések IV.5. pontja szerint, hogy a projektben meghatározott beruházást az amortizációs időn belül, de legalább 5 évig a vonatkozó engedélyek, előírások betartásával használja, üzemelteti, ezen időszak alatt folyamatosan megfelel a pályázati felhívásban meghatározottaknak.

A szerződés VI.7. pontja szerint bejelentési kötelezettsége volt, ha ellene csőd-, felszámolás- vagy végelszámolási eljárást kezdeményeznek. A szerződés VII. pontja sorolta fel a támogató elállási jogára vonatkozó eseteket. A támogató többek közt a VII.1.d. pont szerint jogosult volt a szerződéstől elállni, ha a projekt során nem állnak fenn a támogatási jogosultság feltételei. A VII.1.f. pont értelmében akkor is, ha a szerződésben előírt bejelentési kötelezettség késedelmet szenvedett. A felperes a pályázathoz kapcsolódó beruházásokat megvalósította, a létesítményeket folyamatosan üzemeltette.

A Heves Megyei Bíróság a 3.Fpk.10-08-00269/9. számú végzésével a felperes fizetéseképtelenségét megállapította és elrendelte a felszámolását, a felszámolás kezdő időpontja 2008. július 28. napja volt. A kijelölt ... felszámoló a tevékenység továbbfolytatása, a társaság működtetése mellett döntött, a működtetési kötelezettség 2009. augusztus 27. járt le. A beruházással érintett borászati üzemet a felszámoló 2010. decemberéig, annak értékesítéséig működtette, a beruházással érintett 0233/4. helyrajzi szám alatti ingatlant a hűtőház felépítménnyel együtt a működtetési kötelezettség lejárta, 2009. augusztus 27. előtt értékesítette.

Az alperes a felpereshez 2008. augusztus 22-én címzett levelében mindkét támogatási szerződéstől elállt, hivatkozva a támogatási szerződés VII.1.f. pontjára, a támogatási szerződésben leírt bejelentési kötelezettség elmulasztására, arra, a jogosultság feltételei nem állnak fenn, a pályázati felhívás 6.§ (1) bekezdés L) pontja értelmében a támogatás igénybevételére a pályázó akkor jogosult, ha nem áll csőd-, felszámolás vagy végelszámolás alatt, a Heves Megyei Bíróság azonban a felperes felszámolását elrendelte. Az alperes 72.641.561 forint összegű hitelezői igényt jelentett be a felszámolási eljárásban.

A felperes Fővárosi Törvényszékhez benyújtott keresetében az alperes elállási nyilatkozatai érvénytelenségének megállapítását kérte, a Fővárosi Törvényszék a 21.G.40.076/2012/9. számú nem jogerős ítéletével a keresetet elutasította. (Felperesi fellebbezés folytán a Fővárosi Ítéletábrla előtt 9.Pf.22.175/2012. szám alatt indult az eljárás, a Fővárosi Ítéletábrla a 2014. február 25-én kelt 9.Pf.22.175/2012/9. számú végzésével a tárgyalást a Fővárosi Törvényszék 2013. december 2-án meghozott 2.G.41.974/2003/11. számú ítéletének jogerőre emelkedéséig felfüggesztette.)

A felperes módosított kereseti kérelmében a Ptk. 200.§ (2) bekezdésére hivatkozva kérte annak megállapítását, hogy a perbeli támogatási szerződések IV.5. pontjának utolsó mondata, VI.7. pontjának ba) alpontja, a VII.1. d) alpontja, VII.1.f. pontja, valamint a pályázati felhívás 6.§ (1) bekezdés a) pontja semmis.

Előadta, ezek a szerződési feltételek nem felelnek meg az Európai Bizottság által jóváhagyott SAPARD Tervnek, a Nemzeti Közigazgatási Szervezet nem jogosult olyan többletfeltételeket a támogatási szerződésbe foglalni, melyet az Európai Bizottság nem hagyott előzetesen jóvá. Az Európai Unió Bíróságának eseti döntésére hivatkozott.

Utalt arra, a jóváhagyott SAPARD Terv nem tartalmaz olyan előírást, mely szerint a kedvezményezettnek a teljes fenntartási idő alatt meg kell felelnie a pályázat feltételeinek, hiányzik a Bizottsági jóváhagyás a kedvezményezett elleni felszámolási eljárás megindításának bejelentésére, így ez a rendelkezés is érvénytelen. A felszámolás a Cégek közlönyben közzétételre került, az mindenkivel szemben hatályos, senki nem hivatkozhat arra, hogy a közzétett adatokról nem tudott. A szerződés e rendelkezései sem a magyar jogszabályoknak nem felelnek meg, sem az általa felsorolt EK rendeleteknek.

Alperes a per megszüntetését, annak hiányában a kereset elutasítását kérte, rögzítve, a támogatási szerződések nem ellentétesek a felhívott EK rendeletekkel. Hivatkozott az 53/2001. FVM rendelet meghirdetett SAPARD Terv 6. pontjára, mely szerint csak az jogosult támogatásra, aki nem áll csőd-, felszámolás, végelszámolás vagy adósságrendezés, illetve végrehajtási eljárás alatt. A SAPARD Terv a beruházás támogatása területén azt a célt szolgálta, hogy a gazdaságilag életképes, hosszú távon jövedelmező kis és közepes méretű agrárvállalkozásokat támogassa, így az a vállalkozás, amely a szerződés hatálya alatt felszámolás alá kerül, nem teljesíti ezt a célt. A felszámolás célja már nem az üzem hosszú távú működtetése, hanem a hitelezői igények kielégítése.

Hivatkozott az 1260/1999. EK rendelet 39. cikkére, mely szerint a támogatások végrehajtása, ellenőrzése és az esetlegesen szükséges fellépés elsődlegesen a tagállamok feladata, ennek kapcsán van lehetőség a hozzájárulás egészének vagy egy részének visszavonására. Nem sérül uniós jogos előírás azzal, hogy 5 évig meg kell felelni a támogatásra jogosultság feltételeinek és haladéktalanul be kell jelenteni a felszámolási eljárás megindulását. E rendelkezések többletfeltételeket sem az EK rendeletekhez, sem a SAPARD Tervhez képest nem tartalmaznak. Utalt az 1257/1999. EK rendelet 33. L. cikkére is, arra, a felperes által megjelölt Európai Bírósági ítéletet nem lehet irányadónak tekinteni.

Az elsőfokú bíróság a 2013. december 2-án kelt 2.G.41.974/2013/11. számú ítéletével megállapította, hogy a peres felek között 2004. augusztus 27. napján 52-111-00510-0403 számon és 2004. szeptember 14. napján 52-1145-00511-0403 számon létrejött támogatási szerződések IV.5) pontjának azon szövegrésze: „Ezen időtartam alatt a kedvezményezettnek folyamatosan meg kell felelnie a pályázati felhívásban meghatározott jogosultsági kritériumoknak”; a VI.7/ba) pontjának azon szövegrésze: „ellen, csőd-, felszámolási vagy végelszámolási eljárás indul” és a 7.1)d) pontjának azon szövegrésze: „ha a projekt működése során nem állnak fenn a támogatásra jogosultság feltételei” semmis. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az állam javára az állami adóhatóság felhívására 750.000 forint illetéket, az ezt meghaladó illetékről akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli, a felek egyéb költségeiket maguk viselik.

A határozat indokolása szerint a felek között komplex, közigazgatási és polgári jogi elemeket tartalmazó jogviszony jött létre, annak 2.§-a a támogatási szerződés megkötése, ehhez a §-hoz polgári jogi jogkövetkezmények fűződnek, így az ebből eredő jogvitákra az elsőfokú bíróságnak volt hatásköre. Alaptalan volt alperes permegszüntetési kérelme, perfüggőség nem állt fenn, a másik, felhozott perben jognyilatkozat érvénytelenségéről döntött az elsőfokú bíróság, melynek ítélete még nem jogerős.

Az elsőfokú bíróság a közösségi támogatások, illetve a SAPARD Terv kapcsán utalt az 53/2001. (VIII.17.) FVM rendeletre, s arra, utóbbi rendelkezéseit kell irányadónak tekinteni a pályázatok, a támogatások igénybevétele, az azzal járó kötelezettségek, a teljesítés ellenőrzése, illetve a jogosulatlan igénybevétel következményei tekintetében. Csak olyan feltételekkel volt megköthető a támogatási szerződés, melyeket a jóváhagyott program tartalmazott, illetve még figyelembe veendő a 72/2002. (VIII.15.) FVM rendelet is. A felperes a IV.5. pontban kötelezte magát arra, hogy a támogatás folytán felújított, korszerűsített létesítményt legalább 5 évig üzemelteti és azt is elfogadta, hogy ezen időszak alatt folyamatosan meg kell felelnie a pályázati felhívásban meghatározott jogosultsági kritériumoknak. A szerződés VII.1.d. pontja elállási jogot biztosított arra az esetre, ha a projekt működése során nem állnak fenn a támogatási jogosultság feltételei, alperesi álláspont szerint ezen kikötésekre a SAPARD Terv általános kritériumai alapján volt lehetőség, mely szerint valamennyi intézkedésre vonatkozóan csak azon projektek kerülhetnek elbírálásra, melyeket olyan gazdaságok, vállalkozások nyújtanak be, melyeknél meg van az esély arra, hosszú távon is életképesek legyenek, ez a cél a felszámolás alá került vállalkozások esetében nem teljesül.

Az elsőfokú bíróság ez az alperesi álláspontot nem osztotta, utalva arra, a gazdasági életképesség a kiválasztási kritériumok között szerepel, a SAPARD Terv IV.1. pontja a kedvezményezettek körére vonatkozik. A pályázatok kiválasztási kritériumai alapján az intézkedés kedvezményezettjei azok, akiknél meg van az esély, hogy a beruházás megvalósításával gazdaságilag életképesek, versenyképesek legyenek. A jogosultságnak ezt a kritériumát a pályázó üzleti terve alapján kell elbírálni az értékelés során, ugyanilyen rendelkezést tartalmaz a SAPARD Terv IV.2. pontja is, s ezt tartalmazza 72/2002. (VIII.15.) FVM rendelet 9.§-a is. A szerződés a felperes terhére olyan többletkötelezettséget tartalmazott, mely szerint az 5 éves működtetési idő alatt is biztosítania kellene a jogosultsági kritériumot, holott ilyen feltételt a jóváhagyott SAPARD Terv nem állapít meg.

Nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság az alperesnek az 1957.1999 EK rendelet 33. L. pontjára hivatkozását, a SAPARD Terv nem tartalmaz olyan rendelkezést, mely szerint, ha a szerződéssel érintett beruházás megvalósítása után a kedvezményezett csőd-, felszámolási eljárás vagy végelszámolás alá kerül, akkor támogatás igénybevételére jogosulatlanul válik. Alperes kiterjesztette a SAPARD Tervnek azt az általános kiválasztási kritériumát, mely szerint valamennyi intézkedésre vonatkozóan csak azok a projektek kerülnek elbírálásra, ahol a pályázó nem áll csőd-, felszámolási, végelszámolási vagy adósságrendezési eljárás, illetve végrehajtás alatt. Ezen szabály kiterjesztése a támogatás igénybevételével megvalósuló projekt működtetés idejére olyan többletkötelezettséget, feltételt ír elő, mely nem vezethető le a SAPARD Terv rendelkezéseiből. Többletfeltételt jelent a támadott szerződéses kikötés a 72/2002. (VIII.15.) FVM rendelet 3.§ (1) bekezdés b) pontjához képest is. A támogatás igénybevételére nem jogosult a csőd-, felszámolási, végelszámolási eljárás alatt álló gazdálkodó szervezet, de ezen körülményeknek a támogatás igénybevétele előtt, illetve az igénybevételkor kell fennállniuk. A bejelentési kötelezettség a többletkötelezettség ellenőrizhetőségére szolgál, ezért az érvénytelenség következményei erre a kikötésre is kihatnak. Ezek a támogatási szerződésben lévő kikötések a SAPARD Terv kötelező rendelkezésein túlterjeszkednek, ezért a Ptk. 200.§ (2) bekezdés szerint jogszabályba ütköznek, a szerződés részbeni érvénytelensége miatt az egész szerződés nem dől meg a Ptk. 239.§ (1) bekezdése folytán.

A felperes alaptalanul kérte a pályázati felhívás 6.§ (1) bekezdés a) pontja semmisségének megállapítását, egyrészt a pályázati felhívást ajánlatok beszerzése céljából írják ki, nem tekinthető a Ptk. 199.§-a szerinti olyan egyoldalú nyilatkozatnak, melyre a szerződésekre vonatkozó szabályokat kellene alkalmazni, másrészt a pályázati felhívás hatálya a szerződéskötéssel megszűnt, a támadott kikötés a szerződés részévé vált, ezért csak, mint szerződéses kikötés semmisségének megállapítása volt kérhető.

Kifejtette, alaptalan a szerződések VII.1.f. pontja semmisségének megállapítására irányuló kereset is. Az elállási jog arra az esetre vonatkozik, ha a szerződésben előírt bejelentési kötelezettség késedelmet szenved, a szerződés VI.7. pontja több bejelentésre okot adó esetet sorol fel, felperes csak a ba) pont semmisségét állította. A bíróság ennek érvénytelenségét megállapította, így a jogosult erre alapított elállási jogát is megszüntette, viszont az érvényben maradt - bejelentési kötelezettségek megszegéséhez fűződő - VII.1.f. pontban írt jogkövetkezményt fenn kellett tartania. Az elsőfokú bíróság nem adott helyt a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmének sem, nem volt szükséges a jogvita elbírálásához Európai Unió rendelet vagy egyéb jogi aktus Európai Bíróság általi értelmezése.

A felperes részben lett pernyertes, ezért a Pp. 81.§ (1) bekezdése és az 50-50%-os pernyertesség-pervesztesség arány figyelembevételével döntött az elsőfokú bíróság a le nem rótt illeték viseléséről azzal, hogy a felek egyéb költségeiket maguk viselik.

(A 2013. december 7-i 13. sorszámu végzésével az elsőfokú bíróság a 11. sorszámu ítélet rendelkező részében írt elírási hibákat javította.)

Az ítélet ellen az alperes fellebbezett. Az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra, újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Az előzmények ismertetését követően utalt a szerződés egyes pontjaira, illetve a felperes felszámolásának elrendelésére, az elállási nyilatkozatára, illetve az azzal kapcsolatos perre, majd ezt követően a jelen perre és a meghozott elsőfokú bírósági ítéletre. Kifejtette, az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, indokolás kötelezettségének nem tett eleget, az ítélet sérti az 1257/99. EK rendelet előírásait is, azokat alkalmazni kellett volna, és a VI.7.ba) alpontja vonatkozásában megalapozatlan volt annak megállapítása, hogy ez a pont sérti az uniós jog előírásait.

Hivatkozott a SAPARD támogatásokra vonatkozóan több EK tanácsi rendeletre, kiemelten az 1268/99. EK rendelet 2., 3. és 7.§ preambulum bekezdéseire, illetve az 1258/99. EK rendelet 27. és 34. preambulum bekezdéseire. Utalt az 1268/99. EK rendelet 4. cikk (2) bekezdése 10. francia bekezdésére, illetve kiemelten az 1257/99. EK rendelet 5. cikk első francia bekezdésére, és a 33.1. cikk (1) bekezdésére, azaz arra, beruházási támogatásban olyan mezőgazdasági üzem részesülhet, melynek gazdasági életképessége bizonyítható, illetve beruházási támogatásban olyan mezőgazdasági üzemek részesüljenek, amelyek gazdasági életképessége a beruházás megvalósításának végén bizonyítható. E rendeletek alapján került megalkotásra a SAPARD Terv kihirdetéséről szóló 53/2001. (VIII.17.) FVM rendelet, illetve a 72/2002. (VIII.15.) FVM rendelet, ezek megfelelnek az uniós jogszabályoknak, a szerződések sem írnak elő többletkövetelményeket. A jogalkalmazás kapcsán tévedett az elsőfokú bíróság az 1257/99. EK rendelet alkalmazását illetően. A támogatás alkalmazására irányadónak kell tekinteni e rendelet előírásait, az elsőfokú bíróság ítéletében nem indokolta meg, hogy a támogatási szerződés vitatott rendelkezései miért nem felelnek meg az 1257/99. EK rendelet 33.1. cikk (1) bekezdésében foglaltaknak. A mezőgazdasági orientációs és garanciaalapból finanszírozott támogathatóság feltételeit a hivatkozott rendelet 27. és 34. preambulum bekezdése szerint úgy kell megállapítani, hogy a program hatékonyan működjön, kitűzött céljait elérje, a támogatás biztosítsa a beruházások életképességét, ezért utal a rendelet 5. cikk első francia bekezdése a gazdasági életképességre. Az uniós jog bizonyos mérlegelést biztosított a tagországoknak, így a magyar jog rendelkezhetett úgy, hogy a pályázónak nem csak a támogatási igény elbírása előtt, hanem a szerződés teljes időtartamára vállalnia kellett, hogy nem fog felszámolás alá kerülni. Nyilvánvalóan az ilyen üzem már nem tekinthető gazdaságilag életképesnek. A támadott támogatási szerződés IV.5. pontja így megfelel az uniós jogszabályi rendelkezéseknek, a kitűzött célok között szerepel a beruházások támogatása kapcsán, hogy gazdaságilag életképes és hosszú távon jövedelmező kis és közepes méretű agrárvállalkozások működjenek. A SAPARD pályázatok általános kiválasztási kritériumaiban is megjelent ez a követelmény, azok a projektek kerülhetnek elbírálásra, melyeknél meg van az esély, hogy hosszú távon is életképesek, versenyképesek lesznek, a felszámolás alá kerülő vállalkozás ezen cél megvalósulását nem teljesíti. Ezek a feltételek tehát nem sértenek uniós jogot, többletfeltételeket nem tartalmaznak. A felszámolási eljárás megindulását a szerződéses adatok megváltozása miatt kellett bejelentenie felperesnek, ahogy az általában szokásos az együttműködési kötelezettség alapján, a bejelentési kötelezettség előírása nem ütközik uniós jogba, az erre vonatkozó szerződéses kikötés nem semmis.

Alperes új jogi képviselője meghatalmazása mellett fellebbezés kiegészítést nyújtott be, kifejtette, az ítélet megállapította, de nem indokolta megfelelően, hogy a felek közt létrejött támogatási szerződések egyes szabályai túlterjeszkednek a SAPARD Terv rendelkezésein, illetve a Ptk. 200.§ (2) bekezdése szerinti jogszabályba is ütköznek. Nem tartalmazza az ítélet, miért kell a támogatási szerződés egyes pontjait jogszabályba ütközőnek tekinteni. Utalt a felek rendelkezési szabadságára, illetve arra, az általa megjelölt jogszabályhelyek alapján csak közösségi joggal összeegyeztethető módon történhet a támogatásban részesítés. Téves és nem indokolt az az elsőfokú bíróság általi

kijelentés, hogy az uniós források felhasználásának szabályai kógens jellegűek. A szerződéskötéssel kapcsolatos cselekmények során közigazgatási hatáskör nem került megállapításra, a jogviták polgári jogi jogviták, ugyanakkor az ítélet alperest közigazgatási szervként kezeli, mely túlterjeszkedett a SAPARD Terv kötelező rendelkezésein. Helyesen utalt az elsőfokú bíróság az 1268/99. EK rendeletre és a 72/2002. (VIII.15.) FVM rendeletre, de azt a tényt nem vette figyelembe, hogy az 53/2001., illetve a 72/2002. FVM rendelet előírásai nem adnak taxatív és kógens felsorolást a pályázati feltételekről és a támogatási szerződés tartalmáról. A rendelkezések diszpozitívak. A pályázati felhívást és az értékelési szempontrendszert az EU szerveinek nem kell külön jóváhagynia, a támogató jogosult a kedvezményezett alkalmasságáról meggyőződni. A pályázatokat a támogató rangsorolja, az odaítélés nem alanyi jog. Nem vehető figyelembe a C-115/10. ítélet, a jelen esetben a pályázat egyfajta mérlegelést biztosít, a szabályok diszpozitívak. A kedvezményezett nem köteles a szerződést megkötni, érvényesül a nyilvánosság.

Utalt a 72/2002. FVM rendelet általa felsorolt pontjaira, előadva, tévesen értelmezte az elsőfokú bíróság az alperesi ellenkérelmet, fogalmilag kizárt, hogy a felek közt létrejött szerződés uniós rendeletbe ütközzék, a tartós gazdasági fenntarthatóság csak egy konkrét szempont, nem az egyetlen. Az EMOGA és a SAPARD alapok közt volt átjárhatóság. Utalt az ezzel kapcsolatos ÁSZ-jelentésre.

Hivatkozott arra is, az ítélet azt sem vette figyelembe, hogy a létrehozott jogviszony nem csak a beruházás megvalósításából és a támogatás kifizetéséből áll, hanem a felek közt hosszú távú együttműködési kötelezettség jön létre, ennek csak egy eleme a projekt pénzügyi fizikai teljesítése. A társadalmi célok folytán kifejezetten fontos a fenntartási időszak is. A 2014-2020. programozású ciklusprogramjai még kiemeltebben kezelik ezt a kérdést, a támogatási időszak alatti megfelelés felszámolás alatti gazdasági társaságnál nem adott. A jogellenességet sem indokolta az ítélet megfelelően, egy szabály alkalmazása vagy kiterjesztése jogellenessége nem magától érthetődő. Utalt a SAPARD Terv céljaira, s ebben a körben kifejezetten a pályázó életképességére. A támogatási szerződésnek az ítélet által semmisnek nyilvánított rendelkezései a vonatkozó FVM rendeletekkel összeegyeztethetők, így a támogatási szerződés ítéletben megjelölt rendelkezései semmissége nem alátámasztott.

A felperes fellebbezésre tett észrevételében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, a fellebbezés elutasítását és alperes másodfokú perköltség viselésére kötelezését kérte. A támogatási szerződés, illetve annak teljesítése kapcsán részletes előadást tett, utalt arra, a beruházásokat megvalósította, az eszközöket folyamatosan üzemeltette, a felszámolás kezdő időpontja, 2008. július 28. után a felszámoló maga is tevékenység folytatása mellett döntött. A létrehozott borászati és hűtőipari létesítmények hozzájárultak a térségben élők munkával való ellátásához, a működtetés 2010. decemberéig folyamatos volt, majd a felszámoló értékesítette az eszközöket, azokat jelenleg is a vevő üzemelteti. Alperes 2008. augusztus 22. napján állt el, az elállás érvénytelensége megállapítása iránt a felperes indított eljárást, az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, az ellen felperes fellebbezett. A másodfokú eljárás a Fővárosi Ítéltáblán folyamatban van.

Az elsőfokú bíróság ítéletének ismertetését követően előadta, az ítélet helytálló, hivatkozott az 53/2001. FVM rendelet mellékletére, a 72/2002. (VIII.15.) FVM rendelet 2.§-ára, arra, az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének eleget tett. Az ítélet a SAPARD Terv feltételein alapult, helytállóak voltak a többletfeltételekkel kapcsolatos ítéleti megállapítások, utalt a C-115/10. számú ítéletre, mely szerint olyan feltételt a hazai szabályozás nem támaszthat, melyet az Európai Bizottság határozatával nem hagyott jóvá a Nemzeti Program vonatkozásában. A bizottság által jóváhagyott SAPARD Terv VI.1. pontjai nem egyeznek az alperes által megjelölt 53/2001. FVM rendelet VI.1. pontjában írtakkal. A felszámolással kapcsolatos alperesi megállapítások sem helytállóak, az előírt időtartam egészében igazolta a felperes gazdasági életképességét és nyereséges

működtetését a felszámolás időpontját követő időszakra is. A felszámoló nyereséggel üzemeltette a felperesi társaságot.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozott:

Az elsőfokú bíróság az irányadó tényállást lényegileg helyesen állapította meg, az általa felhívott jogszabályokból azonban nem vont le megfelelő jogi következtetéseket.

Az elsőfokú bíróság helytállóan taglalta, az Európai Unióhoz csatlakozni szándékozó közép- és kelet-európai országok előcsatlakozási, mezőgazdasági és vidékfejlesztési intézkedéseinek az előcsatlakozási időszakban történő közösségi támogatásáról szóló 1268/99/EK rendelet célkitűzéseit, s a rendelet 4. cikke szerint a csatlakozni szándékozó országoknak kidolgozandó terv célját. A Magyarország SAPARD Terve 2000-2006 című dokumentumot az 53/2011. (VIII.17.) FVM rendelet hirdette ki. A SAPARD Tervben meghatározott intézkedésekhez kapcsolódó támogatások felhasználására, kezelésére, működtetésére, ellenőrzésére a 72/2002. (VIII.15.) FVM rendelet tartalmazott rendelkezéseket, mindezeket a perbeli szerződéseknél figyelembe kell venni, illetve irányadók - a későbbiekben érintett, illetve említett EK rendeletek (Európai Bírósági határozatok is).

A SAPARD Terv 6.1. pontja értelmében a programokban azon projektek vesznek részt, amelyek fejlesztései Magyarország területén valósulnak meg és a támogatások felhasználása a SAPARD rendelet, valamint a hatályos hazai jogszabályok szerint történik. Minden pályázat értékelési eljárásán megy keresztül, ennek során ellenőrzik a jogosultság kritériumainak való megfelelést. Valamennyi intézkedésre vonatkozóan csak azok a projektek kerülhetnek elbírálásra:

- melyeket természetes személyek, valamint Magyarországon bejegyzett és Magyarországon működő jogi személyek, jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok, társadalmi szervezetek nyújtanak be;
- melyeket olyan gazdaságok, vállalkozások nyújtanak be, melyeknél megvan az esély, hogy hosszú távon is életképesek, versenyképesek legyenek;
- ahol a pályázó rendelkezik a projekt - áfát nem tartalmazó - költségének legalább 25%-ának megfelelő mértékű saját forrással, melyet hitellel is biztosíthat, amennyiben a hitelhez nem kapcsolódik kamattámogatás;
- ahol a pályázónak nincs köztartozása;
- ahol a pályázó nem áll csőd, felszámolási, végelszámolási vagy adósságrendezési - természetes személy esetén végrehajtási - eljárás alatt;
- ahol a pályázó vállalja, hogy a támogatott tevékenységet a fejlesztés megvalósításától számított öt éven keresztül - a pályázatban meghatározott módon - tovább folytatja.

Az elsőfokú bíróság maga is részletezte, hogy a gazdasági életképesség, mint a támogatásra vonatkozó jogosultság, feltételként a kiválasztási kritériumok között szerepel. A SAPARD Terv 4.1. pontja szerint az intézkedés kedvezményezettjei azok, akiknél megvan az esély, hogy a beruházás megvalósításával gazdaságilag életképesek és versenyképesek legyenek, illetve felhívta a SAPARD Terv 4.2. pontját is, amikor a jogosultsági kritériumok körében feltételként szerepel, hogy „igazolható legyen a vállalkozás gazdasági életképessége a pályázathoz mellékelte üzleti terv alapján”. Felhívta a 72/2002. (VIII.15.) FVM rendelet 9.§-át, mely szerint a pályázatok elbírálása során a SAPARD Hivatal vizsgálja a pályázó és a pályázat hosszú távú élet- és versenyképességét. Ugyanakkor ezeket a kritériumokat csupán a pályáztatásnál, a pályázatok elbírálásánál vélte alkalmazhatónak, az volt az álláspontja, hogy a felperes terhére olyan többletkötelezettségeket

tartalmaztak a szerződések, melyet a SAPARD Terv nem állapított meg (azaz, hogy az 5 éves működtetési idő alatt is biztosítani kell az említett jogosultsági kritériumokat).

Az elsőfokú bíróság ezen megállapítása azonban ellentétes a SAPARD Terv 6.1. pontja azon előírásával, mely szerint „a pályázó vállalja, hogy a támogatott tevékenységet a fejlesztés megvalósításától számított öt éven keresztül - a pályázatban meghatározott módon - tovább folytatja”. A felek által megkötött szerződések támadott pontjai utóbbi, SAPARD tervben megfogalmazott kritériumnak való megfelelést szolgálták, így azon nem terjeszkedtek túl és nem voltak azzal ellentétesek, ennek folytán a Ptk. 200.§ (2) bekezdése szerinti jogszabályba ütközésük sem állapítható meg. A felperesi állásponttól eltérően tehát a támogatási szerződések támadott pontjai a támogatások igénybevételenek alanyi feltételeit nem a közösségi jogszabályokkal ellentétesen fogalmazták meg, azok sem az 1260/1999, sem az 1268/1999, sem a 2759/1999 EK rendelet szabályait nem sértik.

A Fővárosi Ítéltábla utal arra, hogy a felperes által felhívott, Európai Unió Bírósága által C-115/10. szám alatt meghozott ítélet a jelen ügyre azért nem alkalmazható, mert az az egységes területalapú támogatásokra vonatkozó EK rendeletek, így alapvetően az 1782/2003 EK rendelet értelmezésére vonatkozik. A felperes által felhívott C-133/09. Európai Bírósági ítélet ugyancsak az 1782/2003. EK rendeletre, annak 143.§ ba) cikke értelmezésére vonatkozik, alapvetően a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, illetve az egységes bánásmód elvét kívánja érvényesíteni a termelők között. Utóbbi két ügyben az Európai Bíróság úgy értékelte, hogy a nemzeti szabályozás ellentétes a döntésekben pontosan körülírt EK rendeletekkel, illetve annak konkrét rendelkezéseivel.

A jelen perben azonban a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint mindez nem állapítható meg.

Az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalapról nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, valamint az egyes rendeletek módosításáról, illetve hatályon kívül helyezéséről rendelkező 1257/1999. EK rendelet, a csatlakozni szándékozó közép- és kelet-európai országok előcsatlakozási, mezőgazdasági és vidékfejlesztési intézkedéseinek az előcsatlakozási időszakban történő közösségi támogatásáról szóló 1268/99. EK tanácsi rendelet, a 2759/1999. EK rendelet, illetve a közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló 1258/1999. EK rendelet és általánosságban a közösségi jogi rendelkezések értelmezése kapcsán a Fővárosi Ítéltábla utal arra, valamely közösségi jogi rendelkezés értelmezéséhez nem csak a rendelkezés szövegét, hanem szövegkörnyezetét és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek részét képezi (C-34/05, C-45/05, C-375/08. számú Európai Bírósági ítéletek). Utóbbi határozatból még kiemelendő: „A tagállamok feladata mindazon intézkedések elfogadása, amelyekre az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer megfelelő alkalmazására szükség van, különösen az arról való meggyőződéshez szükséges intézkedéseket kell megtenniük, hogy az általánosságban a közösségek, különösen pedig az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap által finanszírozott ügyletek ténylegesen megvalósulnak és végrehajtásuk szabályszerű és hogy megakadályozzák és kezeljék a szabálytalanságokat...”

„A tagállamok mérlegelési mozgásteret élveznek a közösségi támogatási rendszerek igazgatási és ellenőrzési rendszerek végrehajtását, valamint a szabálytalanságok és csalások megelőzéséhez és hatékony szankcionálásához általuk szükségesnek tartott nemzeti intézkedések megválasztását illetően...”

„E mérlegelési mozgástérre figyelemmel a tagállamok szabadon állapíthatják meg a támogatási kérelem alátámasztása céljából benyújtandó bizonyítékokra vonatkozó részletes szabályokat”.

Az agrártámogatásokhoz fűződő tagállami jogalkotás és az uniós szabályozás viszonyát illetően kiemelendők a következő határozatok:

A C-373/11. számú Európai Bírósági ítélet szerint: „Közös agrárpolitika reformja... a hatáskörök fokozott decentralizációjával jár, annak érdekében, hogy jobban figyelembe lehessen venni az egyes tagállamok és régiók, valamint a különböző érintett termékek és termelők piaci helyzetének sajátosságait”.

A több éven keresztül folyósított támogatások kapcsán az ellenőrzésre vonatkozó C-188/11. számú Európai Bírósági ítélet leszögezi az alábbiakat, „... amikor az uniós jogalkotó valamely támogatás nyújtásához támogathatósági feltételeket határoz meg, az e feltételek valamelyikének be nem tartásából eredő kizárás nem szankció, hanem csupán a jog által előírt feltételek be nem tartásának az egyszerű következménye”.

A C-241/07. számú Európai Bírósági ítélet rögzíti, hogy „a tagállamok a közösségi vidékfejlesztési támogatások megadását további vagy szigorúbb feltételekhez köthetik, azzal a feltétellel, hogy az ilyen feltételek összhangban vannak a rendeletben megállapított célkitűzésekkel és követelményekkel (1257/1999. EK rendelet 24. cikk 4) bekezdés). (A hivatkozott ügyben a támogatásban részesülés feltétele volt, hogy az agrár-, környezetvédelmi támogatásban részesülés feltételeit a támogatás igénylésére megállapított határidőtől számított 5 éven keresztül a támogatásban részesülő teljesíti.)

A Fővárosi Ítéltábla utal arra is, hogy a 2759/1999. EK rendelet 3.§-ában írt általános alapelvek keretében az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalapról nyújtandó vidékfejlesztési támogatásra vonatkozó 1257/1999. EK tanácsi rendelet, illetve az 1750/1999. EK Bizottsági rendelet szerinti fő célkitűzésekkel és eszközökkel összhangban történik a SAPARD alapján nyújtott támogatások folyósítása. Az 1. cikk 2.) bekezdés második fordulata ugyancsak utal a beruházás megvalósulásának végén meglévő gazdasági életképességre a támogatás nyújtására jogosultság feltételeként.

Az alperes által felhívott uniós jogszabályhelyeken túlmenően a fenti Európai Bírósági ítéletek is alátámasztják azt az álláspontot, hogy a jelen perbeli nemzeti szabályozást követő szerződés uniós jogszabályokkal nem ellentétes. Ennek folytán a felperes által támadott szerződések nem ütköznek jogszabályba.

A Fővárosi Ítéltábla osztotta az alperes álláspontját abban is, hogy a perbeli pályáztatási rendszer egyfajta mérlegelési jogkört biztosít, a szabályozási autonómia, illetve a szerződések diszpozitivitása fokozottabban érvényesül. (Ugyanakkor ezzel együtt érvényesülnie kell a közpénzek felhasználása ellenőrzésének.)

Összességében az uniós agrártámogatások, illetve a SAPARD Terv elveivel, célkitűzéseivel összhangban álltak a perbeli, felperes által támadott támogatói szerződések, konkrét uniós jogszabályba nem ütköztek, így semmisségük nem állapítható meg.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253.§ (2) és (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, míg fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta és a felperes kereseti kérelmét teljes egészében elutasította.

A Pp. 78.§ (1) bekezdése és 239.§-a alapján a pereszes felperest kötelezte az első-, másodfokú perköltség megfizetésére, mely a le nem rótt kereseti, illetve fellebbezési illetékből, továbbá az

alperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) és (6) bekezdése alapján mérlegeléssel megállapított mérsékelt összegű ügyvédi munkadíjból áll.

Budapest, 2015. február 11.

. Gál Judit s. k.

a tanács elnöke

Dr. Molnár József s. k.

előadó bíró

Dr. Rutkai Éva s. k.

bíró

A kiadmány hitelül:

Gesztesi Diana

tisztviselő